

JORNADES DE FORMACIÓ PER AL PROFESSORAT D'ESTUDIS CATALANS D'ALEMANYA, ÀUSTRIA I SUÏSSA

UNIVERSITAT DE REGENSBURG

21 i 22 de novembre de 2024

Fortbildungstagung für Lehrkräfte der katalanischen Sprache und Kultur an Universitäten in Deutschland, Österreich und der Schweiz

Universität Regensburg – 21. und 22. November 2024

Jornades de formació per al professorat d'estudis catalans d'universitats d'Alemanya, Àustria i Suïssa

UNIVERSITAT DE REGENSBURG 21 I 22 DE NOVEMBRE DE 2024

Haus der Begegnung, Dorotheenkapelle,
Hinter der Grieb, 8 (21 de novembre)
Edifici Vielberth, aula 1.31, Universitätsstr. 31
(22 de novembre)

DIJOUS, 21 DE NOVEMBRE

14:45h – Acreditació dels participants

15:00h – Salutació

Ralf Junkerjürgen, director del Departament de Romanística de la Universitat de Regensburg

Josep-Anton Fernández, director de l'Àrea de Llengua i Universitats de l'Institut Ramon Llull

15:15h – Presentació dels estudis catalans a la Universitat de Regensburg

Lluís Múrcia, Universitat de Regensburg

15:45h – Taller "Reading Catalan for Research Purposes". Un curs de comprensió lectora amb finalitats específiques (en línia).

Alba Girons, Universitat de Northwestern

16:45h – 17:15h Pausa cafè

17:15h – Reunió del professorat d'estudis catalans d'universitats d'Alemanya, Àustria i Suïssa

18:45h – A la memòria de Carles Batlle i Enrich

19:00h – Visita a la ciutat de Regensburg a càrrec dels estudiants de català de la universitat

DIVENDRES, 22 DE NOVEMBRE

9:00h – Rodar en Barcelona. Descobrir una ciutat a través del cine.

Ralf Junkerjürgen, Universitat de Regensburg

9:30h – Sempre la mateixa història? La implementació de noves perspectives historiogràfiques i literàries a l'aula de català a partir de l'exemple de La Retirada

Marie Lorena Zettl, Universitat de Regensburg

10:00h – Taller Traducció audiovisual o el sentit d'omplir la classe de català de cada vegada més coses

Lluís Múrcia, Universitat de Regensburg

11:00h – 11:30h Pausa cafè

11.30h – Comunicacions

No llegiu poesia sense mi.

Arnau Ferre, Universitat de Frankfurt
Laura Obradors, Universitat de Saarland

Fer lloc: treballar poesia i país-atges catalans amb materials del cicle Südwest
Marc Lladó, Universitat Humboldt de Berlín

La literatura a l'aula: taller de mems literaris
Maria Burguera, Universitat Lliure de Berlín

13h – 13:30h Pausa cafè

13.30h – Comunicacions

La intercomprensió aplicada a l'ensenyament de català dins l'àmbit universitari alemany: principis i eines didàctiques

Francisco Calvo del Olmo, Universitat de Múnic

"Erasmus auf Katalanisch", una proposta per donar visibilitat als estudis de català a Alemanya

Mar Mañes, Universitat de Saarland

Taller de creació musical amb els estudiants: una experiència que combina llengua i cultura

Núria Bosch, Universitat de Tübingen

15:00h – Cloenda

PRESENTACIONS

Els estudis catalans a Regensburg

Lluís Múrcia, Universitat de Regensburg

Breu recorregut històric de la tradició de la catalanística a Ratisbona i de l'evolució des de les classes de llengua catalana fins a la creació del *Katalanicum*, qualificació complementària en llengua i cultura catalanes l'any 2019. Presentarem els cursos dels estudis de català a l'actualitat i les activitats culturals que s'han organitzat, especialment, la creació del "Cap de Setmana de Cinema Català" l'any 2017.

Lluís Múrcia i Tordera, nascut a Girona l'abril de 1970, crescut a Blanes, viu i treballa a Alemanya des de 1996. És llicenciat en Filosofia i Ciències de l'Educació (1993), magister en Filologia Germànica i Romanística a la Universität Regensburg i grau de Llengua i Literatura Catalana a la UOC amb un TFG sobre la traducció automàtica de *La metamorfosi* de Kafka al català. També té estudis de Filosofia i Belles Arts. Ha treballat a la Universitat Politècnica Amberg-Weiden, a l'Eberhard Karl Universität de Tübinga i actualment treballa a la Universitat de Ratisbona, on imparteix els cursos de llengua i cultura catalana i a la Leopold Franz Universität d'Innsbruck (Àustria) on fa classes de traducció especialitzada, traducció audiovisual i interpretació. Des de 2017 és el responsable del "Cap de Setmana de Cinema Català" de Ratisbona.

"Reading Catalan for Research Purposes". Un curs de comprensió lectora amb finalitats específiques.

Alba Girons, Universitat Northwestern

En aquest taller, Alba Giron ens presentarà la seva experiència dissenyant i ensenyant el curs Reading Catalan for Research Purposes a la Universitat de Chicago. Un curs de català per a finalitats específiques, pensat per a estudiants de grau sense coneixements de llengua catalana i amb un interès per aprendre a llegir literatura secundària en català i integrar-la a la seva recerca. Durant el taller també parlarem de maneres per implementar cursos o mòduls semblants en universitats alemanyes.

Alba Girons es va doctorar per la Universitat Autònoma de Barcelona i té més de vint anys d'experiència ensenyant llengües estrangeres. Actualment és Associate Professor of Instruction a la Universitat de Northwestern (Chicago, Estats Units). Abans havia ensenyat llengua i cultura catalanes a la Universitat de Georgetown i la Universitat de Chicago. És coautora de la monografia *Blended Synchronous Learning Environments: A Practical Guide* (Georgetown University Press, 2020).

Rodar en Barcelona. Descubrir una ciudad a través del cine.

Ralf Junkerjürgen, Universitat de Regensburg

Després d'una introducció a la història cinematogràfica de Barcelona, visitarem la ciutat a partir de diversos llocs de rodatge. Això es pot utilitzar a les classes en múltiples formats lúdics, per exemple, els alumnes poden assenyalar i descriure petites escenes basades en les localitzacions cinematogràfiques.

Ralf Junkerjürgen (1969) va cursar estudis d'alemany, espanyol i francès a les universitats de Münster i de Tolosa de Llenguadoc. Ha treballat a l'EOI d'Oviedo i a les universitats de Münster, Marburg i Chemnitz. El 2001 es va doctorar en Literatura Romànica i el 2006 va obtenir la seva habilitació per accedir a una càtedra. Des de 2007 Junkerjürgen és catedràtic d'Estudis Culturals Romànics a la Universitat de Ratisbona. Una de les seves principals àrees de recerca és el cinema espanyol; en aquest context, ha escrit guies de viatge cinematogràfiques sobre Barcelona, Madrid i Andalusia. També és autor de nombrosos articles sobre diversos aspectes de la cultura i literatura espanyoles, franceses i italianes i tradueix obres d'autors com ara Emilio Salgari, Jules Verne o Jesús de Aragón entre d'altres.

Sempre la mateixa història?

La implementació de noves perspectives historiogràfiques i literàries a l'aula de català a partir de l'exemple de *La Retirada*

Marie Lorena Zettl, Universitat de Regensburg

La història d'una llengua també és la història dels seus parlants. En el cas de la llengua catalana, la Guerra Civil espanyola representa l'esdeveniment que més va impactar en l'ús d'aquesta llengua i el destí dels catalans al segle XX. Tot i que la zona de guerra es troba en territori espanyol, el conflicte també adquireix una dimensió internacional amb la intervenció (o no-intervenció) d'altres nacions, i amb l'exili dels republicans, que els reparteix per tot el món. L'exili republicà a França del 1939, també anomenat *La Retirada*, en representa un cas particular: per als aproximadament 500.000 refugiats (entre un terç i un quart d'ells catalans) que abandonen la seva pàtria buscant protegir-se de la repressió franquista, l'exili no significa un retorn a una vida normal. Ans al contrari, els refugiats republicans es troben aviat en els camps de concentració francesos, i, poc després, enmig de la Segona Guerra Mundial.

El seu destí és simptomàtic d'un fenomen que transcendeix fronteres entre nacions, cultures, llengües i generacions. Tanmateix, una gran part de la història dels exiliats, sobretot dels que es van quedar a França i que mai no van tornar a Espanya, resta poc coneguda. La presentació pretén donar una visió panoràmica del tema i fornir alguns exemples concrets de material literari que poden servir de base per implementar *La Retirada* com a complement enriquidor a l'aula de català.

Marie Lorena Zettl ha estudiat Filologia Francesa i Lingüística Germànica a la Universitat de Bayreuth. Actualment està cursant un màster de Filologia Francesa i Espanyola a la Universitat de Ratisbona, on l'any 2022 també va obtenir la qualificació complementària *Katalanicum*. Des del 2022, col·labora en el "Cap de Setmana de Cinema Català", que s'organitza cada any a Ratisbona.

Traducció audiovisual o el sentit d'omplir la classe de català de cada vegada més coses

Lluís Múrcia, Universitat de Regensburg

A la xarxa podem trobar programes gratuïts com Subtitle Edit o Aegisub que posen a l'abast de qualsevol persona els mitjans necessaris per subtitular des de petits vídeos fins a un llargmetratge sencer. Aquestes eines ens permeten apropar la llengua al nostre alumnat d'una manera diferent i, alhora, fer accessibles continguts en català al públic dels nostres cursos i al públic de llengua alemanya en general. Però com pot enriquir, realment, la subtitulació les nostres classes de llengua i cultura? L'objectiu d'aquest taller és, d'una banda, conèixer i provar la subtitulació d'audiovisuals, i d'altra banda, discutir diferents propostes didàctiques que tenen com a protagonista la subtitulació per trobar solucions adaptades a les necessitats particulars de cadascú.

No llegiu poesia sense mi.

Arnau Ferre, Universitat de Frankfurt
Laura Obradors, Universitat de Saarland

Destillem l'essència de Südwest Cicle Literari 2024 i desgranem els components que el conformen perquè siguin la base sobre la qual construir a partir d'ara. Despullem, doncs, el cicle Südwest de poesia i en deixem l'espina dorsal visible a ull nu per revestir-la de nou.

Arnau Ferre és Llicenciat en Traducció i Interpretació (UAB), postgrau en Ensenyament de Català a Persones Adultes (UB/UAB/UVic) i màster en Traducció i Tecnologies (UOC), ha impartit classes de català en diversos centres del CPNL (2016-2020) i docència d'estudis catalans a les universitats alemanyes de Mannheim i Heidelberg (2020-2022), a més de ser professor col·laborador en cursos de català del nivell C1 a la Universitat Oberta de Catalunya. Actualment, és lector a la Goethe-Universität Frankfurt, activitat que compagina amb la traducció d'articles periodístics per a la revista *El Temps*. Recentment, s'ha publicat la seva traducció dels *Sonets* de Walter Benjamin.

Laura Obradors (Navàs, 1988) és llicenciada en Traducció i Interpretació i té un màster en Interpretació de conferències per la Universitat Autònoma de Barcelona. Actualment viu a Alemanya i es dedica a la traducció, a la interpretació i, des de l'octubre del 2017, ha fet de professora de català a la Goethe-Universität de Frankfurt, a la Universität des Saarlandes i també organitza els cursos intensius de la universitat de Göttingen. Anteriorment havia impartit docència d'interpretació de conferències en universitats catalanes i alemanyes. És aficionada al disseny gràfic i està enamorada de la llengua russa.

Fer lloc: treballar poesia i país-atges catalans amb materials del cicle Südwest

Marc Lladó, Universitat Humboldt de Berlín

Aprofitem i tematitzem els poemes del cicle Literari Südwest per als nostres cursos de cultura catalana; fem-los lloc al nostre pla d'estudis. Teixim així xarxa entre les activitats dels nostres lectorats d'Alemanya alhora que les revaloritzem com a eina de reflexió crítica que caracteritza la cultura, en forma de poesia i paisatge.

Marc Lladó es va graduar en Humanitats per la Universitat Pompeu Fabra (2018) i té un màster en Estudis literaris i culturals (2020) i un altre en Formació del Professorat de Secundària i Batxillerat: especialitat Ciències Socials i Humanitats (2021), tots dos cursats a la Universidad de Santiago de Compostela. Mentre estudiava va fer una estada d'intercanvi a la Universidad de las Américas Puebla de Mèxic (2017), va treballar al projecte SERES del departament de Sociologia de la Universidad del Rosario a Bogotà, Colòmbia (2018) i va participar en el projecte MIGRA (2020). El seu interès pels estudis literaris i sociolingüístic de la península Ibèrica a nivell comparatiu va culminar amb un treball final de màster que analitzava el context sociolingüístic i cultural a l'obra de Bernardo Atxaga al País Basc. Més recentment s'ha interessat per la didàctica de l'ensenyament de llengua i ha obtingut el certificat DADIC (2023) per a l'ensenyament d'espanyol com a llengua estrangera. Des del 2023 forma part de la XarxaLlull com a lector de la Humboldt Universität zu Berlin, on imparteix classes de llengua i cultura catalana i un seminari de multilingüisme i sociolingüística.

La literatura a l'aula: taller de mems literaris

Maria Burguera, Universitat Lliure de Berlín

Introduir la literatura dins el programa dels nostres cursos és un repte, sobretot en els cursos de cultura, els quals s'imparteixen sovint en castellà. Aquesta comunicació té l'objectiu de mostrar una manera amena de treballar la literatura a l'aula de llengua o de cultura que potencia la creativitat i motiva els estudiants a cercar més informació sobre els autors i autores que més els han cridat l'atenció. A partir d'unes activitats senzilles i lúdiques, podem aconseguir fer una aproximació als personatges o moviments literaris més destacats de la nostra literatura. A més, això ens pot servir de punt de partida per a un treball posterior de recerca i aprofundiment en un autor, un territori o un moviment literari concret.

Maria Burguera és graduada en Estudis d'Anglès i Català per la Universitat Autònoma de Barcelona, universitat on també va cursar el màster de Formació del Professorat de Secundària i Escoles d'Idiomes. Des del 2019 forma part de la Xarxa Llull i ha estat lectora de català a l'Eberhard Karls Universität Tübingen, a la Humboldt Universität zu Berlin i actualment a la Freie Universität Berlin, on imparteix classes de llengua i cultura catalanes i un seminari de multilingüisme i sociolingüística. A banda de la dinamització dels estudis de català amb activitats acadèmiques i culturals, fa classes de català en línia per al Casal Català de Stuttgart i ha col·laborat en l'elaboració de materials per a l'ensenyament de català als manuals A punt 5 i A punt 6. Ens els darrers anys ha participat com a tallerista a la TIPECE i ha estat professora de l'Estada Lingüística d'Estiu a les Illes Balears. Aquest any també ha començat el Postgrau de Correcció i Assessorament Lingüístic.

La intercomprensió aplicada a l'ensenyament de català dins l'àmbit universitari alemany: principis i eines didàctiques

Francisco Calvo del Olmo, Universitat de Múnic

La comunicació presenta els diàlegs i les sinergies que es poden crear entre l'ensenyament de català i la intercomprensió (IC) entre llengües emparentades. Amb aquest objectiu, partim de l'experiència d'un curs de català impartit per a estudiants de la LMU, el qual ens fornirà tant les bases empíriques com els exemples de la nostra exposició. Esperem així demostrar que la IC pot aportar eines per a l'ensenyament, la promoció i la valorització del català a nivell internacional.

Francisco Calvo del Olmo es va llicenciar en Filologia Romànica (2009) a la Universitat Complutense de Madrid i es va doctorar en Estudis de Traducció (2014) amb una tesi sobre els poetes catalans de la Renaixença i occitans del Felibritge a la Universitat Federal de Santa Catarina, Brasil. Entre 2014 i 2020, va treballar com a professor adjunt al Departament de Lletres Estrangeres Modernes de la Universitat Federal del Paraná al Brasil i, des del 2022, és membre permanent del consell acadèmic de l'Institut de Llengües Romàniques de la Universitat Ludwig-Maximilian de Múnic. Ha publicat articles a revistes científiques d'Amèrica Llatina i Europa centrant els seus interessos en temes de política lingüística, variació i contactes lingüístics, així com en intercomprensió entre llengües romàniques. En aquesta última àrea ha publicat "Intercompreensão: a chave para as línguas" (São Paulo, 2018), "Fundamentos, prácticas y estrategias para la didáctica de la intercomprensión en América Latina" (Còrdova/Argentina, 2021), "Panromanic" (Bolonya, 2022) i "Voyage en langues romanes" (París, 2024).

"Erasmus auf Katalanisch", una proposta per donar visibilitat als estudis de català a Alemanya

Mar Mañes, Universitat de Saarland

Una de les preocupacions recurrents com a docents de català a l'exterior és com fer atractius els estudis de català per a l'alumnat i donar a conèixer l'oferta formativa i cultural dels lectorats a tots els nivells. Amb aquest objectiu en ment, el semestre d'estiu del 2020 vam oferir una assignatura en alemany anomenada "*Erasmus auf Katalanisch. Grundlagen der katalanischen Sprache und Kultur*" a la CAU Kiel, en què es combinaven temes de cultura amb "píndoles" de llengua catalana. Tot i que estava oberta a participants de qualsevol carrera amb interès pel català, el públic objectiu eren sobretot estudiants que volien fer un semestre d'intercanvi en una universitat catalanoparlant. En aquesta comunicació presentarem l'estructura i el funcionament de la proposta, analitzant-ne tant els aspectes positius com els àmbits amb marge de millora, i debatrem sobre la idoneïtat d'aquest format en el marc de l'ensenyament de CLE dins del sistema universitari alemany.

Mar Mañes Bordes (Barcelona, 1988) és traductora i doctora en Traducció i Estudis Interculturals per la Universitat Autònoma de Barcelona. Va ser lectora de català a la Christian-Albrechts-Universität zu Kiel del 2017 al 2020 i des del 2022 ocupa la plaça de la Universität des Saarlandes. Compagina la tasca docent amb la de traductora, sobretot de literatura infantil i juvenil.

Taller de creació musical amb els estudiants: una experiència que combina llengua i cultura

Núria Bosch, Universitat de Tübingen

D'escoltar i treballar cançons en català a l'aula a crear-ne una de zero amb els estudiants per tal d'engrescar-los i enfortir la relació entre el grup. Veurem l'experiència del taller musical presentada a la Universitat de Tübingen de la mà del grup català emergent "dani6ix & IZZKID". S'explicarà el procés d'organització del taller i els objectius, com s'ha desenvolupat i les repercussions i els beneficis que ha tingut per als estudis de català.

Núria Bosch és llicenciada en Traducció i Interpretació per la Universitat Pompeu Fabra de Barcelona amb estades acadèmiques a la Universitat Tübingen i Leipzig dins el programa Erasmus. Actualment és lectora de català a la Universitat de Tübingen i dinamitza els estudis de català amb activitats acadèmiques i culturals. A més, està cursant estudis de màster dins de la facultat de llengües romàniques de la universitat i fa recerca sobre el català col·loquial dins d'un programa de doctorat.